

Summary

Loneliness is a negative experienced by both men and women. In this research, we wanted to identify differences between the forms and intensity of loneliness living by young people, of both genders. Examination of the statistics data allowed to conclude that women live longer than men intensely general loneliness, solitude and loneliness diffuse dissociative, while men live more intensively than women alienating loneliness.

Keywords: loneliness, gender, youth, forms of solitude, loneliness intensity

Rezumat

Singurătatea este trăită negativ atât de bărbați cât și de femei. În această lucrare am dorit să identificăm deosebirile între formele și intensitatea trăirii singurătății de tineri, de ambele genuri. Examinarea datelor statistice obținute, a permis să ajungem la concluzia, că femeile trăiesc mai intens decât bărbații singurătatea generală, singurătatea difuză și singurătatea disociativă, pe când bărbații trăiesc mai intens decât femeile singurătatea alienatoare.

Cuvinte cheie: singurătate, gen, tineri, formele singurătății, intensitatea singurătății

Singurătatea a fost trăită de oameni totdeauna, provocând mințile pentru înțelegerea acesteia. Aproape toate școlile filozofice au abordat fenomenul singurătății, ea a fost cercetată de E. Fromm (1990), K. Horney (1990), B. Pascal (1974), V. Frankl, Jean – Paul Sartre (1991) etc. Lucrările acestora sunt interesante deoarece analizează singurătatea diferit în corespundere cu principiile și conceptele ideologice promovate, dar prezintă valoare și pentru că îmbogățesc potențialul științific actual pentru dezvoltarea teoriilor singurătății. Cu atât mai mult că singurătatea devine o problemă socială. Relațiile personale fiind fundamentale pentru societate, dacă o societate este alcătuită din membri izolați ea este sortită pieirii. În viziunea lui Perlman & Peplay [1], singurătatea este văzută ca un simptom al decăderii sociale.

Singurătatea este trăită atât de bărbați cât și de femei, totuși există deosebiri între formele trăirii singurătății. Deși în general cauzele apariției sentimentului de singurătate sunt identice, totodată putem scoate în evidență specificul singurătății la femei. Astfel ШИТОВА [4], analizând singurătatea la femei, a menționat următoarele cauze: demografice – mortalitatea printre bărbați este mai mare la toate grupurile de vârstă, aici se adaugă alcoolismul, detenția, serviciul militar care la fel micșorează numărul de parteneri potențiali. Altă cauză – divorțul, statistica ne indică că majoritatea divorțurilor au loc la inițiativa femeilor, totuși trăind într-o societate conservatoare (cum este RM), femeia divorțată este marginalizată și din nou este supusă singurătății, căsătorie de conveniență – este o singurătate în doi, femeile de obicei ajung la stări depresive, în

cele mai rele cazuri la tentative de suicid, văduvia – una dintre cele mai grele stări de doliu, în urma morții soțului femeia poate trăi singurătatea ca o eliberare dar și ca o pierdere. În ultimul timp o cauză frecventă a singurătății la femei devine - carierismul. Emanciparea femeilor duce pe deoparte la creșterea independenței financiare ale acestora, a rolului său în profesii, politică etc. iar pe de altă parte la lipsa timpului acordat copiilor, relațiilor romantice.

Cercetând cauzele singurătății observăm multe lucruri comune dar și diferențe, care nu pot să nu provoace trăiri diferite ale singurătății la bărbați și la femei. Astfel femeile mai frecvent ca bărbații se plâng de singurătate, de a fi înțelese greșit, sunt de două ori mai depresive. Bărbații se plâng de lucruri mai concrete cum ar fi: eșecul social, pierderea interesului față de oameni, dureri somatice [3, pag.328].

Reieșind din cele expuse întrebarea de cercetare pe care am înaintat – în studiul nostru este următoarea:

Influențează oare factorul gen trăirea singurătății de către tineri și dacă da, atunci în ce mod?

Pentru a răspunde la întrebarea dată am presupus, că ar exista diferențe de gen atât în ce privește formele de manifestare a singurătății pe care le trăiesc tinerii, cât și a intensității cu care ele se manifestă.

În cercetare variabila independentă fiind genul: masculin sau feminin, iar variabilele dependente sunt

formele singurătății: generală, difuză, alienatoare și disociativă, după cum și nivelul de intensitate a trăirii singurătății: înalt, mediu, scăzut.

Eșantionul cercetării îl reprezintă persoanele tinere de ambele sexe cuprinse între 21 – 28 ani în contextul socio – cultural moldovenesc, în număr de 304 de subiecți: 152 femei, 152 bărbați. În cercetarea noastră am aplicat Testul Корчагина [2], care este alcătuit din 30 de itemi și este un instrument multidimensional destinat determinării intensității și tipului de singurătate trăite de persoană.

Pentru a obține fapte relevante problemei și ipotezei avansate în debutul acestui studiu noi am supus materialul empiric obținut în experiment prelucrărilor statistice corespunzătoare, iar rezultatele lor le-am prezentat în tabelele ce urmează. Deoarece datele noastre sunt date de interval am utilizat în acest scop metoda parametrică Independent Simple T-Test (T student).

Vom începe cu analiza rezultatelor procesării statistice a datelor experimentale privind opțiunile pentru formele de singurătate pe care le fac bărbații și femeile (tabel 1).

Tabel 1. Datele comparative despre formele singurătății trăite de subiecții de gen masculin și cei de gen feminin (punctaj mediu).

Forme ale singurătății	Genul	Indicatori statistici			
		Nr	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Singurătate difuză	F	15	7.33	1.745	.142
	M	15	6.80	1.692	.137
Singurătate alienatoare	F	15	6.12	1.963	.159
	M	15	6.11	2.155	.175

Singurătate disociativă	F	15	8.64	2.145	.174
	M	15	6.99	2.049	.166
Indicele singurătății generale	F	15	8.47	2.814	.228
	M	15	6.72	2.303	.187

Chiar în urma unei examinări sumare și de suprafață a tabelului cu datele despre scorurile medii ale subiecților masculini și feminini putem constata că singura formă de singurătate pe care și-o împărtășesc subiecții de ambele genuri la modul aproape egal este singurătatea alienatoare (M: 6.12; F: 6.11). Celelalte forme, singurătatea difuză, singurătatea disociativă și singurătatea generală, prezintă diferențe vizibile în experimentarea lor de către tinerii bărbați și femei: singurătatea difuză M:6.80, F: 7.33; singurătatea disociativă M: 6.99, F: 8.64 și singurătatea generală M: 6.72, F: 8.47.

Pentru a ne pronunța mai sigur și mai explicit asupra semnificației diferențelor dintre scorurile medii înregistrate de către lotul masculin și cel feminin în trăirea sentimentului de singurătate am procedat la testarea statistică a acestor diferențe, utilizând metoda T-Test (T Student). Rezultatele obținute în urma acestui calcul sunt prezentate în tabelul 2.

Tabel 2. Date despre semnificația statistică a diferențelor dintre scorurile medii la diferite forme de singurătate resimțite de subiecții de gen masculin și cei de gen feminin (T Student)

Forme ale urătății	T-Test for Equality of Means						
	T	Df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
						Lower	Upper
Singurătate ză	2.670	302	0.008	0.526	0.197	.138	.914
Singurătate atoare	0.028	302	0.978	0.007	0.236	-.459	.472
Singurătate ciativă	6.890	302	0.0001	1.658	0.241	1.184	2.131
Indicele urătății generale	5.956	302	0.0001	1.757	0.295	1.176	2.337

Analiza rezultatelor calculului semnificației statistice a diferențelor de gen în experimentarea diferitor forme de singurătate (tabelul 2) ne demonstrează că există diferențe semnificative, generate de factorul gen, dintre scorurile obținute la scalele Singurătatea difuză (T= 2.670, Df = 302, p = 0,008), Singurătatea disociativă (T = 6.890, Df = 302, p = 0.0001) și Singurătatea generală (T = 5.956, Df = 302, p = 0.0001). Genul s-a dovedit a fi nerelevant doar în cazul singurătății de tip alienator, neproducând diferențe semnificative din punct de vedere statistic (T = 0.028, Df = 302, p = 0.978).

Raportând rezultatul obținut la predicțiile ipotezei putem concluziona că, în mare măsură, am avut dreptate când am presupus că factorul gen ar putea să se implice în experimentarea formelor de singurătate și să determine diferențe semnificative în scorurile de intensitate a trăirii lor subiective. Într-

adevăr, analiza a stabilit că subiecții de gen feminin trăiesc la cote mai mari de frecvență singurătatea generală, difuză și disociativă decât cei de gen masculin. Altfel spus, femeile se simt mai singure decât bărbații atunci când nimeresc în situații ce provoacă singurătatea generală, difuză și disociativă și doar numai în cazul singurătății alienatoare ele manifestă reacții afective simetrice celor ale bărbaților.

Pentru a determina dacă genul influențează intensitatea trăirii singurătății de către subiecți a fost nevoie să convertim datele de interval în date de nivel recod și să le distribuim separat pe genuri.

Tabelul 3 reprezintă scorurilor la toate scalele singurătății în format recod.

Tabelul 3. Datele statistice privind formele singurătății resimțite de subiecți distribuite după criteriul gen, nivel recod.

Genul	Nr subiecți și indicatorii statistici		Singuratate difuză, nivel recod	Singuratate alienare, nivel recod	Singuratate disociativă, nivel recod	Singuratate generală, nivel recod
Feminin	Nr	Valid	152	152	152	152
		Missing	0	0	0	0
	Mean		2.1053	2.0066	2.2105	1.6447
	Std. Error of Mean		.05041	.05562	.05726	.07607
	Median		2.0000	2.0000	2.0000	1.0000
	Mode		2.00	2.00	2.00	1.00
	Std. Deviation		.62145	.68568	.70600	.93786
	Variance		.386	.470	.498	.880
	Skewness		-.072	-.008	-.323	.768
	Std. Error of Skewness		.197	.197	.197	.197
	Kurtosis		-.418	-.847	-.954	-1.430
	Std. Error of Kurtosis		.391	.391	.391	.391
	Range		2.00	2.00	2.00	2.00
Masculin	N	Valid	152	152	152	152
		Missing	0	0	0	0
	Mean		1.9408	2.0066	1.7237	1.2763
	Std. Error of Mean		.04781	.06227	.05459	.05616
	Median		2.0000	2.0000	2.0000	1.0000
	Mode		2.00	2.00	2.00	1.00
	Std. Deviation		.58946	.76770	.67301	.69241
	Variance		.347	.589	.453	.479
	Skewness		.012	-.011	.394	2.118
	Std. Error of Skewness		.197	.197	.197	.197
	Kurtosis		-.094	-1.295	-.791	2.520
	Std. Error of Kurtosis		.391	.391	.391	.391
	Range		2.00	2.00	2.00	2.00

În continuare fiecare din cele două grupuri, feminin și masculin, a fost divizat în 3 subgrupuri în funcție de nivelul de intensitate a singurătății. Rezultatele acestei operații sunt reprezentate în tabelele 4, 5, 6 și 7.

Tabelul 4 prezintă distribuția subiecților feminini și masculini pe nivele de intensitate a trăirii singurătății generale.

Tabelul 4. Date comparative despre nivelele intensității trăirii singurătății generale în funcție de genul subiecților, nivel recod.

Gen	Nivel	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Feminin	Scazut	103	67.8	67.8	67.8
	Mediu	0	0	0	0
	Ridicat	49	32.2	32.2	100.0
	Total	152	100.0	100.0	
Masculin	Scazut	131	86.2	86.2	86.2
	Mediu	0	0	0	0
	Ridicat	21	13.8	13.8	100.0
	Total	152	100.0	100.0	

Examinarea tabelului ne relevă un fapt la care nu ne-am așteptat: scorurile de la ambele grupuri s-au înscris pe nivelele extreme, scăzut și ridicat, lăsând gol, nepopulat nivelul mediu. Care e cauza acestei distribuții oarecum stranie rămâne de văzut, inițiind investigații suplimentare de natură calitativă. Acum putem doar presupune că valorile extreme posibil să fi fost influențate de modul în care sunt formulați itemii de la scala corespunzătoare, posibil ca itemii scalei să fi favorizat răspunsuri pentru capetele grilei și să fi descurajat pe cele cu referință la mijlocul ei.

Potrivit tabelului cota subiecților de gen feminin de nivel ridicat al singurătății generale este de 2 și ceva ori mai mare decât cea a subiecților de gen masculin (F: 49; B: 21), fapt care vorbește că femeile sunt mult mai expuse invaziei stărilor de singurătate, sunt mai vulnerabile și mai neapărate în fața factorilor provocatori de singurătate. În plus, și raportul dintre subiecții de gen feminin și cei de gen masculin cu nivel scăzut al singurătății (F: 103; B: 131) consolidează, prin simetrie inversă, ideea că femeile sunt mai puțin dispuse decât bărbații să experimenteze stări de singurătate de nivel scăzut, preferând să se lase pradă singurătății de nivel înalt.

Datele despre nivelele de intensitate a trăirii de către grupul feminin și cel masculin a formelor concrete de singurătate indică și sub acest aspect diferențe de gen. Vom începe cu prezentarea situației la scala singurătatea alienatoare, care e una aparte.

Tabelul 5. Date comparative despre nivelele intensității trăirii singurătății alienatoare în funcție de genul subiecților, nivel recod(%)

Gen	Nivel	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Feminin	scazut	35	23.0	23.0	23.0
	mediu	81	53.3	53.3	76.3

	ridicat	36	23.7	23.7	100.0
	Total	152	100.0	100.0	
Masculin	scazut	44	28.9	28.9	28.9
	mediu	63	41.4	41.4	70.4
	ridicat	45	29.6	29.6	100.0
	Total	152	100.0	100.0	

Din tabel se vede clar că bărbații depășesc femeile în intensitatea trăirii sentimentului de singurătate alienatoare (B: 45; F: 36). Anterior, în contextul discuției despre distribuția formelor de singurătate între femei și bărbați, stabilisem că diferențe semnificative de gen în cazul singurătății alienatoare nu au fost observate. În schimb la criteriul intensității trăirii singurătății diferențele sunt vădite la toate cele 3 nivele: nivel înalt B : 45; F : 36; nivel mediu B : 63; F : 81 și nivel scăzut B : 44; F : 35. Concluzia ne-o impune raportul de la nivelul ridicat al scorurilor la scala singurătatea alienatoare care este de 45 ocurențe pentru bărbați și 36 pentru femei și ea poate fi formulată astfel : bărbații resimt mai intens singurătatea alienatoare decât femeile. Dar acesta este unicul caz când bărbații întrec femeile în intensitatea experimentării anumitor forme de singurătate.

Cât privește singurătatea difuză ea este mai puternic resimțită de către femei în raport cu bărbații (tabel 6).

Tabelul 6. Date comparative despre nivelele intensității trăirii singurătății difuze în funcție de genul subiecților, nivel recod (%).

Gen	Nivel	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Feminin	Scazut	22	14.5	14.5	14.5
	Mediu	92	60.5	60.5	75.0
	Ridicat	38	25.0	25.0	100.0
	Total	152	100.0	100.0	
Masculin	scazut	31	20.4	20.4	20.4
	mediu	99	65.1	65.1	85.5
	ridicat	22	14.5	14.5	100.0
	Total	152	100.0	100.0	

Singurătatea de nivel înalt o experimentează 38 femei (25%), în timp ce numărul bărbaților care resimt această stare e de 22 (14,5%). Diferența este evidentă și favorizează concluzia potrivit căreia femeile simt mai acut și mai puternic stările de singurătate difuză în comparație cu bărbații.

O situație asemănătoare o întâlnim și în cazul singurătății disociative (tabel 7).

Tabelul 7. Date comparative despre nivelele intensității trăirii singurătății disociative în funcție de genul subiecților, nivel recod (%).

Gen	Nivel	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Feminin	scazut	25	16.4	16.4	16.4
	mediu	70	46.1	46.1	62.5
	ridicat	57	37.5	37.5	100.0
	Total	152	100.0	100.0	

Masculin	scazut	61	40.1	40.1	40.1
	mediu	72	47.4	47.4	87.5
	ridicat	19	12.5	12.5	100.0
	Total	152	100.0	100.0	

Studierea tabelului conduce la ideea că femeile întâlnesc singurătatea disociativă de nivel înalt într-o măsură sensibil mai mare decât bărbații, raportul fiind de 57 femei la 19 bărbați.

Examinarea datelor statistice privind diferențele de gen în intensitatea trăirii stărilor de singurătate a condus la formularea următoarelor **concluzii**:

Femeile trăiesc mai intens decât bărbații singurătatea generală, singurătatea difuză și singurătatea disociativă.

Bărbații în schimb trăiesc mai intens decât femeile singurătatea alienatoare.

Explicația psihologică acestor rezultate poate fi găsită prin invocarea și analiza diferențelor de gen, mai ales, acelea ce se referă la percepția și trăirea afectivă a relațiilor interpersonale. Cercetările psihologice au stabilit că femeile sunt mai emoționale, mai expresive și de aceea ele simt mai puternic nevoia de a stabili relații interpersonale mai intime, mai sufletești, mai consistente afectiv și mai de încredere decât bărbații, Anume acest fapt le face mai vulnerabile și fragile la eventuale amenințări de rupere a relațiilor și mai sensibile la acțiunea diferitor factori capabili să producă stări de singurătate în raport cu bărbații. Rezistența relativ mai mare a bărbaților față de provocările la singurătate este psihologic alimentată de orientarea și centrarea lor predilectă pe sarcini, scopuri, activități și mai puțin pe relații.

Bibliografia :

- 1.D. Perlman, L.A. Peplau Toward a Social Psychology of Loneliness
http://www.peplaulab.ucla.edu/Peplau_Lab/Publications_files/Perlman%20%26%20Peplau%2081.pdf
2. Корчагина С. Г. Психология одиночества: учебное пособие. М. : Московский психолого-социальный институт . 2008, 228 с.
3. Покровский Н.Е., Иванченко Г.В. Универсум одиночества: социологические и психологические очерки, Университетская книга, М. Логос, 2008, 424 с.
4. Шитова Н. В. Социально – психологические особенности одиноких женщин: автореф. дисс. Курск, 2009, 24 с.

Primit 28.04.2015